gemeente Brunssum

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d.	: 14 maart 2023
Registratiekenmerk	: 202286003
Gemeentebladnr.	: 2023/12
Afdeling opsteller	: Bestuurszaken
Naam opsteller	: Nydia Ruijpers
Bereikbaar onder	: 045-5278471, nydia.ruijpers@brunssum.nl
Portefeuillehouder	: Wilma Rijt, van der
Raadsvergadering d.d.	: 9 mei 2023
Uiterlijke datum	: 9 mei 2023

Aan de raad,

1. **Onderwerp**

Regionaal Beleidsplan Politie Eenheid Limburg 2024-2027.

2. **Uitgangssituatie (WAAROM?)**

a. Aanleiding

Overeenkomstig artikel 39 lid 1 Politiewet stellen de burgemeesters van de gemeenten binnen de regionale eenheid en de hoofdofficier van justitie tenminste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan politie voor de regionale eenheid vast. Conform artikel 38b, lid 2 van de Politiewet wordt verzocht om een zienswijze te geven op het voorliggende Regionaal Beleidsplan Politie Eenheid Limburg 2024-2027 (hierna: beleidsplan). In het beleidsplan wordt de verbinding gemaakt tussen het landelijke, het regionale en het lokale veiligheidsbeleid. Om het beleidsplan goed aan te laten sluiten bij de praktijk omvat het naast strategische doelen ook de aanpak van specifieke thema's die in de eenheid Limburg geprioriteerd worden en de interne koers om die aanpak mogelijk te maken. De relevante inhoudelijke aspecten worden hier weergegeven. Tevens is een advies toegevoegd hoe de zienswijze kan luiden.

De veiligheidspartners gemeente, politie en Openbaar Ministerie richten in de komende periode, gezamenlijk en met gedeelde verantwoordelijkheid, extra aandacht op de hierna te noemen thema's:

- Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit, met als specifieke aandachtsgebieden:

  - Verdovende middelen
  - Witwassen
  - Mensenhandel
  - Excessief geweld

- De verdeelde samenleving, met als actuele uitingsvormen:

  - Maatschappelijke onrust
  - Extremisme
  - Radicalisering en terrorisme
  - Kwetsbare personen met onbegrepen gedrag

Daarnaast zijn de volgende thema's geprioriteerd, die als rode draad met diverse veiligheidsvraagstukken verbonden zijn:

- Cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit
- Jeugdcriminaliteit
- Internationalisering

De bovenstaande thema's zijn deels specifiek voor heel Limburg, door de geografische ligging van onze provincie met tienduizenden onbewaakte grensovergangen. Om deze thema's binnen de huidige ontwikkelingen in de politiecapaciteit adequaat te aanpakken omvat het beleidsplan tevens doelen om:

- (inter)gemeentelijke samenwerking op gemeente overstijgende veiligheidsvraagstukken te versterken en;

- samen (politie, gemeente en Openbaar Ministerie) te investeren in informatiegestuurd werken.

b. Huidige situatie/probleemstelling

Conform de Politiewet omvat het beleidsplan tevens de verdeling van de politiecapaciteit over de basisteams. De verdeling zoals opgenomen in het voorliggende beleidsplan is tot stand gekomen naar aanleiding van een werklastonderzoek, dat in 2020 in opdracht van de Regionale Driehoek is uitgevoerd. Verder is in het Regionaal Bestuurlijk Overleg van juni 2021 besloten dat de formatie van de basisteams gedurende de looptijd van het beleidsplan 2024-2027 wordt aangepast aan de uitkomsten van het werklastonderzoek.

De cijfers in paragraaf 4.3 van het beleidsplan laten zien dat de formatieve capaciteit in het politiebasisteam Brunssum-Landgraaf in de komende jaren met meer dan 17 fte ofwel 12 procent wordt gereduceerd.

3. Gewenste situatie (WAT?)

a. Wat willen we bereiken?

Conform de Politiewet 2012, art 38b, lid 2, wordt dit Regionaal Beleidsplan Politie Eenheid Limburg 2024-2027 voorgelegd c.q. ter kennis gebracht, waarbij de raad in de gelegenheid wordt gesteld een reactie in te dienen. De regio Parkstad wordt voorgesteld om een krachtig signaal af te geven over het beleidsplan. Het voorstel is om een zienswijze in te dienen inzake 1. de te krappe formatie binnen politiebasisteam Brunssum-Landgraaf, 2. de te geringe invloed die gemeenteraden kunnen uitoefenen op de verdeling van politiecapaciteit en het beleidsproces en 3. het verzoek om verregaande inspanningen te verrichten ter bestrijding van de grensoverschrijdende criminaliteit in de regio.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.): niet van toepassing.
2. traject tot dusverre: dit plan is 'bottom up' tot stand gekomen. Vanaf begin 2022 hebben een ambtelijke werkgroep, samen met het openbaar ministerie en onder regie van de politie, intensief met elkaar samengewerkt voor de oplevering van bijgevoegd plan.
3. rol/ bevoegdheden college van B en W: het college adviseert de raad over het indienen van een zienswijze. De raad besluit.
4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal): Politiewet en het Integraal Veiligheidsplan SVBBL.
5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda? Het integraal veiligheidsplan past in de strategische visie.
6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen: vaststelling van het beleidskader door de raad heeft geen financiële consequenties.

c. Argumenten en overwegingen

1. De te krappe formatie binnen politiebasisteam Brunssum-Landgraaf

Ten eerste de te krappe formatie binnen politiebasisteam Brunssum-Landgraaf (Simpelveld, Voerendaal, Brunssum, Beekdaelen en Landgraaf). Het beleidsplan is het resultaat van een proces waaraan de samenwerkende veiligheidspartners (gemeenten, openbaar ministerie en politie) van de eenheid Limburg gezamenlijk hebben gewerkt. De inhoud van het beleidsplan is besproken in het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie, de regionale driehoek en de lokale driehoeken. De afgelopen jaren is de gemeenteraad met regelmaat geïnformeerd over de vorderingen, uitkomsten en gevolgen van het werklastonderzoek, evenals de plannen van het Netwerk Veilig Limburg.
De voorliggende herverdeling voorziet in een reductie van de totale capaciteit in Zuid-Limburg met 7,5 procent ofwel 67 fte. De reductie voor onze regio Parkstad bedraagt 11,5 procent ofwel 46,8 fte. Daarmee draagt de regio Parkstad dus meer dan 2/3 van de totale reductie in Zuid-Limburg. De voorgestelde reductie van het politiebasisteam Brunssum-Landgraaf, zoals weergegeven in paragraaf 4.3 van het beleidsplan 'Aanpassing formatie basisteams gedurende 2024-2027', bedraagt 12 procent. Er wordt namelijk gesproken over 144,1 beschikbare fte voor het basisteam in 2024. Dit aantal wordt de komende jaren afgebouwd naar 126,5 fte in 2027. Deze 126,5 fte is echter al jaren de feitelijke formatie waarmee het basisteam vijf gemeenten met 123.000 inwoners moet bedienen op een oppervlakte van 167 km^2. Er wordt beterschap beloofd in de toekomst, maar helaas is de dagdagelijkse werkelijkheid binnen politiebasisteam Brunssum-Landgraaf dat zij al reeds enkele jaren onderbezet zijn als gevolg van vacatures die niet ingevuld kunnen worden. Openstaande vacatures worden veelal ingevuld door de bestaande interne organisatie.

Hiermee is er geen structurele oplossing voor het capaciteitstekort. Het spreekt voor zich dat een organisatie die al enkele jaren met minder mankracht haar werkzaamheden moet uitvoeren minder prestaties kan leveren. Nog maar niet te spreken over de extra werkdruk die dit oplevert voor de politiemedewerkers in een samenleving die steeds veeleisender en complexer wordt. Van deze capaciteit dient nog een variërend deel te worden afgetrokken voor onder andere ziekte, vakantie, tijdelijkheid van formatie, detacheringen, opleidingen en trainingen, toepassing van secundaire arbeidsvoorwaarden en vacatures. De voorgenomen afname in capaciteit is hierdoor verhoudingsgewijs nog aanzienlijk groter dan in het beleidsplan staat. Ook de al in gang gezette doorontwikkeling van de samenwerking tussen de basisteams Heerlen, Kerkrade en Brunssum-Landgraaf kan hier geen oplossing voor bieden. De beide andere basisteams kampen namelijk met dezelfde situatie: ook daar is de bodem van de mogelijkheden bereikt.
In het verlengde hiervan is ook het aantal wijkagenten in Brunssum en omliggende gemeenten ondermaats. De gemeente Brunssum voldoet niet aan de wettelijke vereiste van één wijkagent per vijfduizend inwoners. Ook worden wijkagenten als gevolg van het personeelstekort relatief vaak ingezet voor regulier politiewerk, waardoor zij minder tijd overhouden voor de wijk. Het voorgaande heeft mede als gevolg dat de inwonertevredenheid in gemeente Brunssum (en Parkstadregio) over de politie schrikbarend laag is. Het functioneren van de politie in de gemeente Brunssum wordt in de Parkstadmonitor 2021 beoordeeld met 3,4 punten op een schaal van 10 punten. In de landelijke veiligheidsmonitor[1] ligt de inwonertevredenheid over politiebasisteam Brunssum-Landgraaf het op twee na laagst van alle 167 Nederlandse politiebasisteams: 29,3 procent.

De beperkte politiecapaciteit in binnen de regio SVBBL geeft hiermee reden tot zorgen. Het heeft gevolgen voor de werkdruk op politiemedewerkers, het functioneren van de politie en het vertrouwen dat inwoners hebben in de enige organisatie in Nederland die belast is met de handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven. De problematiek van de regio Parkstad overstijgt aantoonbaar die van de G4-gemeenten. De gemeente Brunssum kan zodoende onmogelijk een positief standpunt innemen ten aanzien van de herverdeling van politiecapaciteit.

2. De te geringe invloed die gemeenteraden kunnen uitoefenen op de verdeling van politiecapaciteit en het beleidsproces
Ten tweede is de invloed die de gemeenteraad kan uitoefenen op de verdeling van politiecapaciteit in de planvorming nagenoeg nihil. Het voorliggende plan is een kaderplan. De geprioriteerde landelijke en lokale veiligheidsambities zijn bezien vanuit brede maatschappelijke ontwikkelingen en gerelateerd aan de specifieke Limburgse veiligheidsthema's. Binnen deze opzet wordt aan de lokale driehoeken de ruimte gegeven voor het maken van eigen keuzes ten aanzien van de aanpak van veiligheids- en overlastvraagstukken en/of de inzet van de politie. Zodoende kan ook worden ingespeeld op relevante actuele ontwikkelingen. Deze mogelijkheid wordt echter in de praktijk sterk beperkt door de voorgenomen reductie in politiecapaciteit in Parkstad.
Het beleidsplan omvat in ieder geval de verdeling van de beschikbare politiesterkte waaronder de beschikbare wijkagenten. De gemeenteraden krijgen na ontvangst van het conceptplan enkel drie maanden de tijd om een reactie te geven. Ondanks dat dit geen wettelijke verplichting is, is het wenselijk om in de toekomst meer inspraak voor gemeenteraden te organiseren tijdens het beleidsproces.

Het is namelijk moeilijk keuzes te maken als de politiecapaciteit in de praktijk maar net genoeg is om de minimale basistaken, zoals het bemensen van politiebureaus om aangiftes op te nemen en het bemensen van de noodhulppatrouilles. Nu al worden de wijkagenten vooral ingezet om gaten in planningen op te vullen. Terwijl wijkagenten juist een cruciale rol spelen in onze plannen om de leefbaarheid en veiligheid in de wijken merkbaar te verhogen. De gestelde maximale ruimte om in de lokale driehoek keuzes te maken is daarmee enkel een theoretische voorstelling. De praktijk is dat nu al in de driehoek pijnlijke keuzes gemaakt moeten worden over wat we niet meer kunnen. Dit wordt alleen maar nijpender als de inzetbare politiecapaciteit nog verder terugloopt.

3. Het verzoek om verregaande inspanningen te verrichten ter bestrijding van de grensoverschrijdende criminaliteit in de regio
Ten derde het thema internationalisering. In het beleidsplan wordt aangegeven dat de provincie Limburg door een samenloop van verschillende factoren en kenmerken een aanzuigende werking heeft op (grensoverschrijdende) criminaliteit en dat verschillende acties op de planning staan om dit te bestrijden. Deze initiatieven kunnen worden ondersteund en in de zienswijze wordt daarom de verwachting uitgesproken dat de komende jaren verregaande inspanningen worden verricht in de preventie, opsporing en aanpak van criminaliteit met een internationaal karakter.

---

[1] Https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2022/veiligheidsmonitor-2021/6-burgers-en-politie

gemeente Brunssum

d. Opties en keuze

Het is aan de raad om te besluiten over het indienen van een zienswijze. Binnen de regio Parkstad wordt voorgesteld om bij wijze van zienswijze niet in te stemmen met het beleidsplan.

Bijlagen

1. Regionaal Beleidsplan Politie Eenheid Limburg 2024-2027
2. Oplegnotitie bij het Regionaal Beleidsplan Politie Eenheid Limburg 2024-2027
3. Zienswijze gemeente Brunssum inzake Regionaal Beleidsplan Politie Eenheid Limburg 2024-2027

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester Secretaris

gemeente Brunssum

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2023/12
Afdeling : Bestuurszaken
Registratiekenmerk : 202286003

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2023/12;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 14 maart 2023, afdeling bestuurszaken;

Besluit:

1. Kennis te nemen van het Regionaal Beleidsplan Politie Eenheid Limburg 2024-2027;
2. Bij wijze van bijgevoegde zienswijze niet in te stemmen met het Regionaal Beleidsplan Politie Eenheid Limburg 2024-2027.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 9 mei 2023.

De Raad vernoemd,

Voorzitter

Griffier